

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassó, színház-utca 123. sz. a.
Károlyi-féle ház, II. lépcső, I. em.,
hol a szerkesztő hétköznapokon délelőtti
9-11 óra között,
Bologna, mester-utca 325. sz. a.
hol minden délután található.
A lap szellemi részét illető min-
den közlemény, valamint
az előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

BRASSÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
helyben házhoz hordva, v. vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt félre 3 frt 50 kr
negyedévre 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábas gármond-sor helye 5 kr (1-10 sor
helye 50 kr.) Nagyobb és többszöri hirde-
tésnél kedvezmény.
Minden egyes hirdetés bélyegdíja 30 kr
Nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendő

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát; Bécsben: Daube G. L. s. társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s. társa hirdetési irodájában.

23. szám.

Brassó, Csütörtök, február 24-én.

III. évfolyam 1887.

Elmélkedés és visszapillantás a városi erdőgazdálkodás körébe.

V.

(Befejező közlemény.)

Hogy ezen kiszámítások és állítások nem tulzottak és nem rosszakaratból eredő szörszálhasogatásnak tekintendők: legyen tanunk erre azon körülmény, miszerint zárszámadásilag még ennél is vesztettebbül szokott kiütni az eredmény.

Például az 1879. évi zárszámadás tételei szerint az egész erdészet összes bevétele*) volt 83.861 frt. Az összes kiadások pedig voltak ezzel szemben: személyes járandóságok 19.654 frt; üzleti és kezelési kiadások 52.423 frt; a hétfalusiak számára kiadásba tett anyagok értéke 20.522 frt; összesen 92.599 frt. A hiány volt még így is tehát 8738 frt. Hozzá adva azonban elhez is még a fenn érintett állandó fajandóságok, adók és közterhek stb. értékét, vagyis mintegy 9725 frtot, az idei költségelőirányzat alapján mutatkozik tényleges hiány 18.463 forint.

Ezek számok és pedig bárki által után-
nézhető számok, az 1881. évi városi költség-
vetésből merítve.

Egy dologra intenünk kell azonban azt,
ki utána akar nézni mindezeknek. Brassó vá-
ros költségvetése ugyanis, úgy látszik, kitünő
művészettel van összeállítva. Így pl. a szó-
ban forgó erdészetről maradvára továbbra is,
azt mondja az 1881. évi költségvetés: I. Be-
vételek. Czim 6. „Ertrag der städtischen
Waldungen auf Stadtgebiet und in Dominium“
98.230 frt 42 kr. II. Kiadások. Czim 10.
„Der Organe des städt. Forstamtes“ 20.082
frt. Czim 32. „Betriebskosten der Waldwirth-
schaft“ 52.022 frt 94 kr. Czim 33. „Unent-
geldliche Holzabgaben an die Siebendorfer Ein-
geforsteten“ 17.112 frt 38 kr.

Mindezekből nem-e arra a gondolatra jö-
het az ember első tekintetre, hogy: lám! leg-
alább is 26.125 frt tiszta jövedelmet lenne ké-
pes az erdészet felmutatni Brassóban a város
tulajdonát képező erdőkből, ha csak azok a
gonosz hétfalusi csángók nem lennének, a kik-
nek t. i. nem kevesebb mint 17.112 forintot
kénytelen kiadni a város a különben igen jól
mutatkozó évi mérleg megrontására.

*) Beleértve t. i. a hétfalusi erdőkre vonatkozó-
lag is ide számított eredményeket.

Senki se jönne ugyanis a fentieknek fe-
lületes szemlélésekor arra a vakmerőnek látszó
gondolatra, hogy az elől említett 98.230 frt
összes bevételben nemcsak azon 17.112 forint
foglaltatik benne, a melynek megfelelő fameny-
nyiséget, t. i. a hétfalusiak a költségvetés ál-
lítása szerint éven át kihasználnak a vitás er-
dőterületről, de még az ott befolyó erdőkár-
térítési pénzek s legelőbérek fejében mintegy
2524 frttal több is van ennél évenként bevé-
telképen felvéve a hétfalusi erdőkből. És csak-
is így jön ki a 98.230 frt összes bevétel.

Valamint azt sem merné az ember azon-
nal ráfogni, hogy az erdők után fizetett állami
és községi adók s pótagok, továbbá mindazon
közterhek, melyeket a város midőn magára
vállalt, részint önként, részint azonban mint
az erdőbirtokkal együtt járó kötelezettségeket
— bizonyára csakis úgy vállalt magára, hogy
azok csakis és kizárólag kiterjedt erdőbirtokait
s nem pedig a közpénztárt s közvetve tehát
a polgárok zsebeit terheljék — nem foglaltat-
nak benne a fenn felsorolt kiadásokban.

Pedig hát úgy van valóban! Mindezek,
a melyeknek pedig értéke szintén közel 10.000
frtra tehető, egyáltalában nem foglaltatnak
benn a fenn felsorolt rendes erdészeti kiadá-
sokban. Ezeket részint az adók, részint az
illető iskolák és intézetek fentartási költségei
közt lehet szétszórtnan fellelni, a melyeknek
ugyanis az egész költségvetés főösszegére néz-
ve nincsen lényeges hatásuk, de a melyeket
az erdőgazdaság pénzügyi eredményének ala-
pos elbírálásakor nem szabad figyelmen ki-
vül hagyni és megfelelő helyen számításba
nem venni.

Ezt téve pedig, lesz a fenti tűrhető mér-
legből: I. Bevétel összesen 98.230 frt. II. Ki-
adás: 1. az erdőhivatal fentartása 20.082 frt,
2. üzleti költségek 52.023 frt, 3. a hétfalusiak
által kihasznált anyagok értéke 17.112 frt,
4. adók és közterhek 9725 frt; összesen 98.942
frt. Hiány 712 frt.

Ezeket óhajtottuk tehát, és csakis a kér-
dés pénzügyi oldalát illetőleg, nyilvánosan és
minden tartózkodás nélkül elmondani s figyel-
mébe ajánlani mindazoknak, a kik javítólag
hatni akarnak ezen — a jelenlegi sorsnál min-
den bizonynyal jobb sorsra érdemes — jelen-
tékeny városnak pénzügyi és közgazdasági
helyzetén. Különben hozzá kell tennünk vé-

gül mindezekhez azt, hogy az 1879. évi erdő-
törvény fokozatos életbeléptetése minden bi-
zonynyal javítólag fog hatni ezen város erdő-
gazdaságára is.

Nevezetesen pedig azon körülmény, hogy
jövőre csakis erdőakadémiát teljesen végzett, a
felsőbb erdészeti államvizsgát belföldön, tehát
a honi erdőgazdsági viszonyok ismerésének
különös figyelembe vételével letett egyének
lesznek alkalmazhatók, továbbá az, hogy a
törvény 17. §-a értelmében rövid időn előter-
jesztendő rendszeres erdőgazdasági üzentervek
készítése és jóváhagyásakor különös gond for-
ditandó egyebek közt: a jogi s birtokviszonyok
szabályozására; a szervezésre vonatkozó meg-
állapodásokra, minők pl. az erdőbirtoknak er-
dőgondnoksági kerületekre és ezen kerületek-
nek őrzésszerű beosztása; a szükséges
kezelő és őrszemélyzet létszámának megállapi-
tása és kimutatása; az erdőtiszták és erdőőrök
munka- és hatáskörének kijelölése stb; továbbá
az általános kezelési elvek és szabályok meg-
állapítása önként magával hozza azt, hogy rö-
vid időn és a lehető legjobb kijelölésekre joga-
sítson fel bárkit is maga iránt épen a Brassó
városi erdőgazdaság, a melynek kö ében leg-
alább van kezdet, van járt út és a hol van
az erdészet közgazdasági szerepe és befolyása
iránt helyes érzék és drága pénzen és szerzett
több évi gazdag tapasztalat is.

Mert való ugyan, hogy pl. a Brassó vá-
rosi erdészetre vonatkozólag is bátran lehetne
irni mai nap azt, a mit ezelőtt 16 évvel az
erdélyi kincstári állami erdőgazdaságról irt
egy jeles szakember az „Erdészeti Lapok“ 1871.
évi III-ik és következő füzetében, irván pl.
az V. füzetben „A hivataloskodás“ czimű
fejezet kezdő soraiban szóról-szóra a követke-
zőképen:

„A hivataloskodás mostani (t. i. a 70-es
évek előtti) módja mellett lehető volt ugyan,
hogy szobában és papíron a rend fentartassék,
a jegyzőkönyvek pontosan vezettessenek, a
számadások elkészüljenek, az időszaki jelenté-
sek beküldhetők legyenek; szóval, hogy a tisz-
tek elég erős papírbástyákat emeljenek, ne-
hogy őket állásukból a szabályrendeletek ér-
telmében kimozdítani lehessen.

De e hivataloskodás nem engedé meg,
hogy a gazdaság jövedelmi forrásai megnyil-
latók, a jövedelmeket léptenkint fokozni al-

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Oláhországi cigány népdal.

Az eredetiből fordította: K. F.

Fel a hegyre . . .

Fel a hegyre, fel Jánika,
Vesd a tarisznyát nyakadba!
Egy pár uj csizmát elnyűtem,
De kebleden megpihentem.
Ha anyám még élve volna,
A hűtlenre átkot szőrna.
Apám, anyám sok szép szava,
Mért hagyatok itt magamra?
Leveleim elhullottak
S kóróként magamra hagytak.

(Moldvában, Bogicsán.)

George Sastin.

Egy kis báli kritika.

A farsang, mely gyengén indult s melyhez az
idén oly kevés reményeket kötöttek: végére igen jól
kinőtte magát: ilyen banalis szólásmóddal jellemez-
hetjük leginkább az idei évadot.

Kezdetben jó hirnevű bálók, állandó közönségű
estélyek: alig-alig tudtak menekülni az anyagi bu-
kástól.

Ily rossz viszonyok között, ily gyenge kilátások

mellett, igazán vakmerőség s nagy áldozatkészség té-
telezhető fel azon néhány ifju emberről, kik a német
kaszinó javára bált akartak rendezni, annyival is in-
kább mivel ily czégű bál már évek hosszú sora óta
letűnt a parquetteről.

A bál csakugyan létrejött, s miként az ered-
mény mutatja: fényes siker koronázta — különösen
erkölcsileg — a fennemlített néhány ifju ember, iga-
zán lankadatlan, önfeláldozó buzgóságát s fárado-
zását.

Röviden: a bál fényesen sikerült, válogatott ele-
gáns közönség jelent meg, mely csak elismerőleg nyil-
latkozott mindenről.

S ezzel napirendre térhetnénk ez estély felett:
hogy ha czélunk csak a bál rövid ismertetése lenne,
de indítatva magának a rendezőségnek tett s hirla-
pokban közölt, azon megjegyzése által, miszerint az
eddig bálók inkább a jótékony czélt tekintve keve-
sebbet költhetnek s így nem eléggé fényesek — jónak
találta egy teljesen elite-bált rendezni: bátrak leszünk
egy pár észrevételt kockáztatni.

Nem akarunk itt kiterjeszkedni a fenn elmondott
elv tárgyalására, mihez különben sok szó férhetne:
hanem csak azt konstatáljuk, hogy a rendezőség e
bált mint par excellence elite-bált állította a közön-
ség elé s így kihívta ilyen irányban a bírálatot. Meg-
felelt-e ez est az ily irányú kívánságnak? Határozot-

tan mondhatjuk: igen. de némely tekintetben nem
egészen.

Az előkészületek kifogástalanok valának; minden
dolog megfontolva, ügyes tapintattal a talaj megte-
remtve, — s a közönség minden irányban kellően
hangolva, úgy annyira, hogy a társas körök valódi
érdeklődéssel várták a bál napját. De már ez maga
rossz választás volt: mit azonban teljesen mint a
többi napok elfoglaltsága. Elite-bál hushagyó kedden
legalább is sajátságos: de a szükség törvényt
ron t.

A diszítés csinos, de nem stilszerű. Itt ismét
menthető a rendezőség a terem alkalmatlan berende-
zésével: de mégis többet tehetett volna.

Nem értem anyag tekintetében, mert volt itt vi-
rág, szőnyeg, fátýol stb. igen is gazdagon, csak a cso-
portosítás hiányzott.

A lady patronessek helyét kiveszem: ez kis re-
mekmű, csak el kellett rejteni egy zugba, mi ismét a
helyiség hibája.

A rendezés közönséges volt, ha szabad e kife-
jezéssel élnünk, a mennyiben mindent a saját mene-
tére hagyott. Nem volt feltalálható az érdeklődés, a
figyelem, a körültekintés: mindenki mulatott a maga
körében, — nem volt összekötő kapocs s ez nagy
hátrány.

A rendezőség, mint említettük, igazán sokat fá-

kalmás intézkedések életbe léptethetők legyenek; nem engedi meg, hogy a termés egészen és lehetőleg előnyösebben értékesíthessék s hogy ennél fogva az írásbeli munkának és okvetlenül szükséges rendszernek érdemes tárgya is legyen.

A működés ily módjának egyedüli eredménye tehát annak folytonos kiderítéséből állott, hogy sok pénz, szorgalom és erő volt fordítható annak bebizonyítására, miszerint az erdélyi erdőkben gazdaság nem létezett, azok kezelése kívánt eredményt nem szolgáltatott. (Akár csak a városi erdőgazdálkodás jelenéről írják!...)

De ez ott is csak akkor volt, midőn ott, hol ma erdőakadémiai teljes végzési bizonyítvány, több évi gyakorlati erdészeti szolgálat és belföldön letett felsőbb erdészeti államvizsga s a fizetés kétharmadával felérő tisztí óvadék nélkül valamely tisztí állomás betöltésénél még szóba sem jöhet az ember, még olyan viszonyok léteztek, a melyről többek közt az mondott az idézett czím alatt, miszerint: akadnak pályázók elegenden minden kiadható állomásért, „de közülök kevesen lesznek hivatva azokat úgy betölteni, a mint ez szükséges, hogy erdőgazdaságunk feladatának megfelelően és lehető legrövidebb idő alatt tökéletkének megfelelő minél nagyobb tartós jövedelmet szolgáltatasson. Már pedig, ha kifogástalan becsületességgel párosult ész, értelmet és szakképzettséget nem fogunk elegendő mennyiségben gazdaságunkba ruházni, akkor a befektetett pénz is veszendőbe megy és minden törekvésünk egy jobb jövő felé meddőnek fog bizonyulni.“

És akkor volt az ott is, a midőn még nem kevesebb mint 7 „erdőhivatal“ és 33 „erdőgondnokság“ volt azon területre nézve, a melyre ma egyetlen „erdőigazgatóság“ (a kolozsvári) és egyetlen „erdőhivatal“ (a szászsebesi) van, összesen 22 „erdőgondnokság“-gal. És akkor, a midőn a kezelési költségek ott is 178.000 frtot tettek, semmi tiszta jövedelemmel szemben, holott azok ma csak 137.000 frtot tesznek 107.000 frt tiszta jövedelemmel szemben.

Szolgáljon tehát ez, a brassói erdőgazdaság sikeres jövője felett is netalán kételkedni tudók reménységül. Nehány év alatt itt is megtörténhetik kisebb kiadásban mindez. Az 1434 frt tiszta jövedelem fokozható leendő itt is 19—20.000 frtra. Azaz a tiszta jövedelemnek ez idő szerinti $1\frac{2}{10}\%$ -ban kiszámított silány mutatója felvihető leendő itt is legalább a 20%-ra. Igen! mert a kincstár már megmutatta, hogy lehetséges.

Csak tudni kell tehát a módját és akarni.

K-y.

Az „Erdélyi ág. hitv. evang. magyar gyámintézet“ hangversenye.

Tekintetes szerkesztő ur!

Engedje meg, hogy becses lapjában, mely melegen karol fel s támogat minden szent ügyet, el-

radott s buzgósa a bál sikerének biztosításában csak elismerésre méltó: de midőn a valóban szép eredményt látták, mikor a szép közönség zsufolásig megtöltte a termet, akkor visszavonultak s a bál folyt le — majdnem nélkülök.

Igy történhetett az, hogy a lady patronessek mellett senki nem volt, mert a csinos két kis apród csak statista szerepet vitt; hogy a tánczok ismétlése vagy nem ismétlésénél keveset folytak be; hogy toure tánczok alkalmával a zsufoltság és üresség váltakozott, s hogy végül a 3-ik négyes, mely kibővítettett, zürzavaros lefolyású, a közönséget nagy részt tájékoztatlanul hagyó volt. Pedig egy kis érdeklődés, körültekintés mindezt eltüntethette volna.

A hangulat emelése sokat tesz, ha családiasan érezzük magunkat; de ezt csak a rendezőség közreműködésével érhetni el.

Mi úgy vettük észre, mintha a rendezők inkább saját magukkal, mint a közönséggel foglalkoztak volna; nem akar ez vád lenni, mivel ők maguk teremtették meg a bált s saját kockázatukra; csak egyszerűen a fennebbiek indokolásául említjük fel.

Ez a sikeren nem változtat semmit; a csinos s eredeti tánczrend, a kitűnő zene, a szép hölgyek nagy serege, kik valóban a legjobb izléssel öltözködve jelentek meg, elfeledtetik a fennebbieket s csak gratulálunk a fényes eredményhez.

mondjak egyet-mást, az „Erdélyi ág. hitv. evang. magyar gyámintézet“ javára f. hó 20-án Csernáfaluban rendezett és tánczozal egybekötött dal- és zeneestélyről.

A ki ismeri megyénk csángó s egyáltal magyar evangélikus testvéreink anyagi és szellemi viszonyait s a ki egyszersmind óhajtja is e népnek fejlődését s így erős és életképessé tételét, az csak örömmel üdvözölhette a mozgalmat, mely két évvel ezelőtt a gyámintézet megalakításában lelte végeredményét, a mely intézetnek nemes célja: csángó testvéreinknek módot nyújtani, hogy fiaikat a kor kívánalmai szerint neveltethetvén, idővel foglalhassák el azt a tért, mely őket méltán megilleti.

Hogy a segélyezést annál hamarabb megkezdhesse, rendeztetett e jótékony célú dal- és zeneestély s igazán olyan eredménnyel, a melylyel mind a rendezőség, mind a szereplők teljesen megelégedve lehetnek.

Lássuk részletesebben! Vasárnap d. u. 5 órakor érkezett meg Bácsfaluba a „Brassói magyar dalárda“ testületileg, mint az estély főszerepvivője.

Tiszt. Borcsa Mihály lelkész ur Kövér Lázár, Petke Károly tanító urak s mintegy 30 csángó, nemzeti lobogók alatt várták a megérkezőket s meleg, a szív teljességéből eredő szavakkal üdvözölték a dalárdát s adtak kifejezést örömüknek, hogy egy a legszébb irányban haladó magyar társulatot látnak Hét-falu határán szent ügyök előrevitelének szolgálatában.

Az üdvözlőt a társulat elnöke Killyéni E fogadta, aztán tovább ment az egylet, míg nem „Pannonia“ czimű vendéglő egyik nagy termében kényelmesen elszállásoltatván a rendezőség gazdagon felterített asztalánál foglalt helyet s eléggé körül nem irható jó kedélyhangulat közt megozsonázott.

Pontban 8 órakor kezdetét vette a változatos műsor, olyan diszes és válogatott közönség és olyan zsufolt ház előtt, a milyenhez, a mint a dalárdistától hallám, ők sincsenek szokva.

A dalárda négy kardalt énekelt olyan szépen, olyan lelkesítően, hogy a közönség tombolt és újra tombolt s hogy minden darabot nem ismételt, azt a teremben levő nagy hőségnek lehet betudni.

Csángó testvéreim! vegyetek példát brassói testvéreinktől, alkossatok dalárda-társulatokat s míg művelnétek magatokat, addig ápoljátok is a nemzeti érzelmeket.

Szmik Gábor főerdész bariton solója Ruby M. zongora kíséretével, valamint Dr. Pataki ur tilinkója Szmik ur kíséretével egyaránt díszére váltak az estélynek s nem egy idegentől hallám: „Bárcsak nálunk is volnának ilyen urak, kik a népért még muzsikálnak is.“

A műsor 5-ik számát Köpe Ida k. a. töltötte be, ki cziterán játszott pár darabot a közönség teljes meglegedésére, a műértők elismerésére.

Mi is adózunk a t. kisasszonynak s óhajtjuk, hogy tehetségét a közjóra minél többször szentelje.

Józsa M. brassói tanító direktiója alatt előadott „Állatnégyes“, bár meglátszott a direktor uron a betegség szülte lehangoltság, hangos kacajra fakasztá a publikumot s farsang végére igen jó hangulatot keltett.

Midőn a dalárda utolsó dalát a „Szabadságdalt“ elzengette volna Bede Dániel, mint a rendezőség egyik mozgó tagja s jól átgondolt magvas beszédben mondott köszönetet a dalárdának a szíves és hazafias közreműködésért, egy csángó leány pedig csángó vérei nevében hasonlót téve az egylet zászlójára szép babér koszorút tűzött.

Azt mondják a dalárdának első koszorúja. Haladjon csak tovább az eddigi hazafias uton, én hiszem, hogy nem lesz az utolsó.

Pontban 10 órakor megkezdődött a táncz s tartott a világos reggelig a legjobb kedv és hangulat közt.

A közönség öregebbje meg-megtöltött minden melléktermet s csendesesen poharazgatva sok okos és épületes dolgot megbeszélgetett.

A dalárda is helyet foglalt mint testület s összhangzó nép énekeit csak akkor hagyá abba, midőn a hétfalusi csángó papok s más intelligensek is jónak látták, hogy e közreműködő egyletet barátságukkal megtiszteljék s velők egy asztalnál egy dalt zengjenek.

Igen szép felköszöntő mondatott a gyámintézet elnökére nt. Mihályi Károly apáczai lelkész urra, mint a ki ezen kedélyes estének mindenesetre főfaktora.

Az estély erkölcsi haszna szerfölött nagy, anyagi haszna, mely az intézet tökéjét gyarapítja, mintegy 130 frt.

Az első lutheránus bál tehát fényesen sikerült adja isten, hogy a szent ügy érdekében rendezendő ezután is fényesek legyenek.

Magyar.

J e l e n t é s

Az „E. M. K. E.“ nagyküüllő-megyei választmányának 1886 évi működéséről.

(Folytatás és vége.)

Áttérek most megyei egyletünknek tárgyi munkálkodására, mely ugyan egyelőre — mint már jeleztem a tagok gyűjtésére, pénzek kezelésére szorított, melyekre vonatkoznak többnyire az 1885-ben jegyzőkönyvre iktatott 33. számú ügydarabok, valamint 1886-ban beérkezett 87. sz. ügydarabok, melyek mind elintézve is lettek, részint a megyei választmányának összesen 9 tartott ülésében, részint elnökileg, illetőleg az alelnöknek megbízásával.

A múlt év őszén érkezett be azonban a tulajdonképeni működésnek alapját képező két igen fontos tárgy, még pedig:

Az „E. M. K. E. munkaprogrammja“, mely nagyszabású és nagy gondnal összeállított u. m. a legapróbb részletekig fejti ki és ismerteti azon munkakört, melynek alapján az egylet nagy terveit sikeresíteni óhajtja és mely nem máról holnapra készült ideiglenes mű, hanem a jelent öntudatosan a jövővel összekötő munkásságnak fokozatos sorozata, mely a jelenlegi helyzetből kiindulva, mutat azon térre, hol munkásságát nemcsak a testületek, hanem egyének öntudatosan kifejtethik.

Ezen munkaprogrammból győződhetik meg mindenki, hogy az egyletnek nincsenek semmi sovinstikus törekvései, nincsenek magyarizáló céljai más nemzetiségek irányában, hanem csak konserválni a meglevőt és visszaszerezni az elvesztett. Ezen munkaprogramm ki lett küldve a fiókoknak s jelenben itt is előterjesztés tárgya lett, hogy annak kiviteli módosatai felett tanácskozzunk.

Egy másik főtárgy volt az igazgató választmánytól kiadott kérdőpontok, az azonnali működhetőség, megkezdhetőség céljából s melyekre nézve a fiókok közül csak is a hürkösi elnök tett előterjesztést, de mely már későn érkezvén, a kitűzött határidőre a megyei választmány megtette feleletét, illetőleg javaslatát, de mert a megye különböző vidékeinek adatai és még teljes ismerete sem állott egészben rendelkezésünkre, — inkább általánosságban lehetett csak figyelmeztetni az igazgató választmányt, hogy kivált a volt Felső-Fehérmegye csatolt részeiben, — mint a „bolya völgyében“ Hévíz vidékén vannak magyar községek, — magyar egyházak elesőben.

Több különböző felekezeti iskola és pap segélyezése ajánlatot s templomok építése, javítása, tanuló gyermekek és tanítók jutalmazása, népkönyvtárak felállítása minden fiókkörnél, úgy szintén kisdédovódák több helyeken.

Egy szóval három ivre menő jelentésünkben, minden egyes kérdőpontra kívántunk kimerítő jelentést tenni, melyet még mindig kibővíthetünk évenként, időszakonként, csak terjeszszék be adataikat, javaslataikat a fiókkörök, mert ezen egylet egészben csak úgy működhetik sikeresen és üdvösen, ha annak minden tagja, — de különösen annak bizalmi férfiai, meghozzák azon szellemi munka áldozatot is, mely erős alapját van hivatva megteremtteni, az erdélyi magyarság új életének.

Ezen elvből kiindulva, tanfelügyelői állásomban tettem intézkedéseket Kis-Küüllő megyéhez tartozó több község iránt.

Harmadik fontos ügy a kiadott ügyrend fogantatása, mely hasonlóan tárgya lesz jelen közgyűlésünk határozatának s mely hasonlóan ki lett adva a fiókkörökhöz megfelelő intézkedés tételre s mely hivatva van a munka körök arányos felosztását és elvégzését biztosítani, mert a jelen korban szakítani kell minden magyarnak azon szomorú idők, szomorú hagyományos jellemzésével, hogy nálunk a lelkesedés nem kitartó, hanem csak szalmatűz, hogy mi prókator nemzet vagyunk, kik beszélni sokat, de tenni vajmi keveset tudunk.

Nekünk munkásságra, sok munkásságra van szükségünk s annak sikerét és eredményét csak úgy érjük el, ha azt mindenki egyformán teljesíti is s kivált ezen megyében, hol más honfitársainknak is figyelme ránk van fordulva, munkásság, műveltség és valódi egyetértés által vivhassuk ki becsülésünket s biztosíthatjuk nemzeti, társadalmi fennállásunkat, hogy megbecsülve egymást, sem a kasztszerűség korhadt falai mögé nem buvunk, sem pedig az üres henczegés nevétséges bodza-puskájával puffogatunk.

Vegyünk példát mindnyájan mélyen tisztelt el-

nökünk, ki különböző fontos elhivatásainak annyi odaadással tud megfelelni, ki fáradoz minden felé; itt közben jár, amott buzdit, kinek főispáni elnökle alatt szavazta meg a testvér Kis-Küküllő megye oly magasztos egyhangúsággal az „E. M. K. E.”-nek a 10000 frtot, ki, mert elnököl itt, hogy meghallgassa eddigi tevékenységünket, a jövőre irányt adjon s holnap, már Kolozsváron van, hogy az ügyek központi vezetésében részt vegyen.

En hiszem is, hogy ezen valódi hazafias ügybuzgalom meg fogja teremni gyümölcsét s ezen megyének magyarsága ott fog állani mindig azon színvonalon, melyre nagyevű elnökének és főispánjának törekvései megkívánják.

Ha felemlitem még, hogy a további taggyűjtések céljából, minden fiókkörhöz újabb gyűjtőívek küldettek ki, mint szintén több magyarországi ismerőknek is, — hogy a magyar lelkészek felkértek pénzt, vagy terménybeli adományokat gyűjteni, hogy a legszegényebb ember is gyarapíthassa a nemzet filléreit, hogy a segesvári magyar kaszinó perselyt tett ki adományok gyűjtésére, melynek példáját követésre vagyok bátor ajánlani, ezzel végzem jelentésemet szinte 2 évi működésünkről, mely, ha egyelőre csak is inkább tapogatózó s az erőnek csak gyűjtése lehetett, mostan egyesülve, erőinket ismerve lépünk ki a munka mezejére a haza, király és nemzet nevében, éltetve az „E. M. K. E.”-et és annak lelkes elnökét: gróf Bethlen Gábort!

Tanügy.

A történelem mint az érettségi vizsga tárgya.

— Barácy Sándor felolvasása a tanári körben. —

Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk! — Ezt a jelszót nem ritkán szokták hangoztatni, a nélkül, hogy valóságát legkevésbé is megközelítsék. Tantervünk és tanrendszerünk merő ellentétben állnak a társadalmi élet követelményeivel, s az iskola fala nemcsak merő választékot képez a családi neveléssel, de merő ellentétben áll a gyakorlati élet igényeivel is.

Gymnasiumi tantervünk, mely az 1849-ki német tervhez hasonlítva, óriási hanyatlást jelez, a természetes módszerének hódol, de nélküli azon ismeretek közvetítését, melyek a korkövetelményeknek leginkább megfelelnek.

Manap tagadhatlanul a természettudományok uralkodnak a korszellem fölött, és daczára ennek a természettan mostoha gyermekei gyanánt szerepelnek a gymnasiumnak. A vegytanról nem is teszünk említést; hisz az már egészen ki van küszöbölve a tantárgyak sorából.

Spencer Herbert ezeken kívül az embertant tartja legszükségesebb tudománynak. S valóban saját egyéniségünk alapos ismerete nem legközelebb áll-e fürkésző, észrevező tehetséghez? S mégis a lélek-tant a logikával együtt csupán a 8-ik osztályra szorították.

Kérdés: hol marad a metaphisika s az annyira szükséges bölcsészettörténelem? Vagy talán az eszmék fejlődésének története nem ép oly nélkülözhetlen-e, mint a csaták és uralkodóházak története? De nem kell-e szűk nemzeti felfogásunk keretén belül szólnunk, ha a világtörténelem chablonszerű tanítása a világesemények behatóbb ismeretétől a jelen tanterv értelmében egészen kizár? Am legyen a honisme tüzetesebben tárgyalva, de magyar történelmünk korántsem merítünk oly lélekemelő hazafiságot, mint akár a görög, akár a római világból.

A Pulszky által (Eszmé Magyarországtörténelmének philosophiájához 1839.) divatba hozott külföldi függési című korszakok valóban csak levezetőleg hatnak a honfiedélyre, példáit tárva fel egy nemzet szolgáltságának, mely csupán az erdélyi fejedelmek uralkodásában vall nemzeti jellegre: szabadságérzetére.

Tény az, hogy világtörténelemszerekben nagy a hiányunk. Mi egyáltalában még nem emelkedtünk a világtörténelem főlészínére sem elméletileg, sem gyakorlatilag. Ennek kifolyása kormányzatunk és államunk visszaszállapota.

S ha már nemzeti elfoglaltságunkat (gőgünket és nagyvási hóbortunkat) nemzeti történelmünk ferde elvei annyira táplálni képesek, miért nem adjuk meg nemzeti irodalmunk törfénének is a kellő szerepet? — Vagy tán a magyar ifju legyen egyedül arra kárhóztatva, hogy nemzetének irodalmát egy év alatt behatóan megismerje, míg a külföld iskolái annak tanítására 2—3 évet szentelnek?

No, de untig tanítjuk a poetikát és ékesszólást, s végzett tanulóink helyesírási hibák nélkül fogalmazni sem tudnak!

Tovább fűzhetném a gyakorlati élet követelmé-

nyeivel ellentétben álló tanításunk fölötti elmélkedésemet, mely főleg a ó-klasszikai nyelvek, a terményrajz, a széperzéket elhanyagoló mértani rajz eredménytelen és visszas kezelését megvilágítaná.

De tulajdonképeni tárgymra térvén át, a történelmet mint az érettségi vizsga tárgyát erkölcsi és anyagi szempontból igyekszem kellő világításba helyezni, kijelölve előre az elveket, melyek tételek megfejtésére nézve irányadók:

1. Az életre irányuljon a történelmi tanítás a VIII. osztályba lassan, tehát társadalmi reális célja.

2. Tartózkodjék az elvont idealismus egyoldalúságától, mely az élet materialis küzdelmeivel ellentétben áll.

Folytatása következik.)

Titkári jelentés.

(Felolvasatott a „Brassói Magyar Dalegylet” 1887-ik évi február hó 2-án tartott tisztújító közgyűlésében.)

E mai nappal ismét egy év, az újra alakulás harmadik éve tűnt el az örök mulandóság sötét tengerébe egyesületünk életéből.

Jóakaratu munkálkodás, hazafias törekvés s önzetlen ügyszeretet eljuttatának ujjlag azon határpont-hoz, melynél megállapodva vissza kell tekintenünk a munkára és munkásokra egyaránt, s míg egyrészt önök előtt, tisztelt uraim, beszámolni akarunk működésünkről, addig másrészt saját lelkiismeretünket is megnyugtanni kívánjuk, hogy az adott viszonyok között sáfarkodtunk, úgy mint erőnk s legjobb akaratunk azt teheté.

Ha visszatekintünk ugyanis a lefolyt évi működésünkre, bár fényes eredményeket nem konstatalhatunk is, de megczáfolhatlanul jelezhetjük, hogy egy-leti tevékenységünk az előző években kifejtetteknél semmivel hátrább, de bizonyos tekintetben sokkal előbbre áll.

Legecclatásabb bizonyítéka ez állításunknak, hogy estélyeink, daczára a nyomasztó anyagi helyzetnek, mely városunk lakóinak jó nagy részét s így pártoló tagjainkat is érzékenyen érinté, mindig válogatott közönség által lett látogatva s míg az estélyeken előadott darabok — egy pár háládatlannak kivételével — egytől-egyig sikerrel állottak ki úgy a műkedvelő, mint a többet igénylő szakember kritikáját, addig a számbavehető közhangulat szerint a magyar „Dalegylet” estélyei bizonyultak azon társadalmi közérzet s nemzeti együttérzés sikeres tápot nyernek.

Alapszabályszerű célját, mely a nemzeti dal művelésében, a magyar dalnak a nép körében való terjesztésében s ez által a szép és jobb izlés ápolásában összpontosul, szintén igyekezett egyesületünk elérni, erre vall az alább jelezendő s az estélyeken előadott nép- és műdaraboknak egész sorozata.

A társ- és rokonegyletekkel fennállott s ujjabban fűzött jó és barátságos viszony, az egylet pártoló és működőtárgjai között ápol s kellőleg kifejtett rokonérzés,

a működők sorában táplált s megérlelődött egyetértés s egy szent cél felé törekvés,

az elnökségnek a tagokhoz, a tagoknak az elnökség irányában tanúsított bizalma,

a választmány gondos és tapintatos intézkedései és

a működőknek szorgalma mind oda irányulnak, t. közgyűlés, hogy ez egyesület, mely első helyen van hivatva nemzeti közérzetet, egészséges közszellemet teremteni: fejlődjék s haladjon előre.

És ha mindezek daczára, az elért siker nem is teljes, ha itt-ott hiányok, kiegészítendő mutakoznak, nem a mi tétlenségünknek, közönyösségünknek, sokkal inkább azon társadalmi felszeg viszonyának tudható be, mely elég bolond, akárhányszor merész kezekkel tépni szét azon láncszemeket, melyeket nem ő fűzött egybe, s ássa meg gögös dolyfében sirját olyan intézménynek, mely amugy is — e több nemzetiségű városban — elég bántalomnak sthnek van kitéve.

Ezen előzmények után áttérhetünk az egylet belműködésére, mint a melyből legjobban megítélhető az egylet fennállhatóságának s előrehaladásának jogalapja.

A statisztikából a következőket emlíjük fel: van az egyletnek 33 férfi, 20 nő működő, 185 pártoló s így összesen 240 tagja; szaporodás a pártolótagoknál 15, a műkedvelőknél 12.

Tartatott évfolytán 180 tanóra; betanult s előadott az egylet 16 férfi-, 5 vegyes- 3 női kart s 1 magán négyest, összesen 25 darabot. Dalestély tartatott 3, közreműködés volt 4, temetés 1, más társas összejövetel 2.

Kebli ügyek elintézése céljából az igazgató választmány tartott 9 ülést 71 ügydarabbal. Mindezeknek sorrendje a következő:

Március 25-én választmányi ülés 12 ügydarab-bal; itt vétetnek számba az egylet működő tagjai s megállapítottak az I. rendes dalestély műsora 9 számmal.

(Folytatása következik.)

Biztosítási ügy.

Bécsi biztosító társaság.

Az öt millió forintnyi, teljesen befizetett részvénytőkével 1881-ben Bécsben megalakult és az idő óta Ausztriában működő s a legjobb hírnévnek örvendő „Bécsi biztosító társaság” és „Bécsi élet- és járadék biztosító intézet” eddigi üzletkört a magyar korona országaira is kiterjeszteni óhajtván, e célból Budapesten egy magyarországi fiók-igazgatóságot állított fel, melynek vezetésére Tisza László orsz. képviselő urat igazgatónak, Ágoston József urat pedig, ki e téren 20 éven át mint az „Első magyar általános biztosító társaság” tisztviselője működött, vezértitkárrul nyerte meg.

A magyarországi fiók-igazgatóság csakhamar meg is kezdte és pedig teljes eréllyel és tapintattal a főügynökségek szervezését és örömmel jelenthetjük, hogy ezek vezetésével a legtekintélyesebb és legmegbízhatóbb egyéneket bizta meg, úgy mint értesülünk.

A brassói főügynökségi tisztet Königes János vállalta el és titkárrul Putzker J. ur neveztetett ki.

Ezen tekintélyes tőkével rendelkező biztosítási társaság tudunkkal a lehető legelőnyösebb díjtételek mellett lép sorompóba a versenytársulatokkal s a mennyiben vezetőinek ismert jó nevei is már kellő garantiát nyújtanak arra nézve, hogy bekövetkező szerencsétlenség esetén a károk egész pontosan és igazságosan fognak rendeztetni, bizton hisszük, hogy ezen hazánkban bár még csak kezdő vállalat, csakhamar tekintélyes üzletkört fog teremteni s a nagy közönség bizalmát teljes mérvben ki fogja érdemelni.

Helyi és vidéki hírek.

Városi közgyűlés volt tegnap délutánra összehívva, melynek egyetlen tárgyát a hétfalusi községekkel kötött egyezség jóváhagyása képezte. A gyűlés impozáns volt. 140 képviselő zsufolásig megtöltötte a termet, úgy, hogy sokan helyet sem kaptak. — Lefolyásáról jövőre bővebben írunk, ma csak jelezni akarjuk, hogy a képviselő jóváhagyta a hétfalusi községekkel kötött szerződést. Ezzel vége a pernek! Hála istennek!

Evang. magyar főesperes. Mint biztos kutforrásból nyert értesítést közölhetjük t. olvasóinkkal, hogy a brassói ág. hitv. ev. egyházmegye főesperesévé 11 szavazat közül 10 szóval t. Moór Gyula helybeli ev. magyar lelkész választott meg. A jövő hónap közepe táján lesz az új tisztai törvények értelmében való végleges szervezkedése az esperességné, a mikor is t. olvasóinkat az egész ügyről fogjuk értesíteni. A megválasztott főesperes nt. Moór Gyula ur fogadja üdvözlőnkét.

A járdákon veszélyes a járás a hó miatt. — Ajánljuk ezt a városi tanács és városkapitányság szives figyelmébe.

Gyűlés. Az „E. M. K. E.” brassómezei fiók-egyletének választmánya f. hó 25-én, pénteken d. u. 2 órakor a magyar kaszinó helyiségében gyűlést tart, melyre a t. választmányi s alapító tagok ezennel tisztelettel meghívtnak. — Tárgysorozat: 1) Óvodaügyi szerződés Nagy István urral. 2) Az óvoda ügyrendjének megállapítása. 3) Netalán időközben beérkező tárgyak. — Az elnökség.

Eljegyzés. Gencsy István megyénk köztisztletben s szeretetben álló kir. adófelügyelője s társadalmi életünk ezen kiváló tagja, f. hó 22-én jegyezte el Kopanits Ödön m. k. távirai gondnok szeretetreméltó kedves leányát: Kopanits Mária kisasszonyt. Ezen két köztisztletben álló család ilyképeni egyesüléséhez s a boldog frigyhez részünkről a legőszintebb szerencsekívánatainkat fejezzük ki.

Iparosaink figyelmébe. A honvédelmi miniszter márczius 20-ig tüzte ki a határidőt a különféle bőr- s posztóneműek elvállalására szóló ajánlatok beadására. Bakkancsok, szijgyártó munkák és posztók kellenek. A miniszter kisebb csoportokat is ad. Iparosok pályázzatok! A ki bővebb felvilágosítást akar, forduljon a brassói kereskedelmi és iparegylet irodájához.

Kedélyes dalestély. F. hó 24-én s 26-án a helybeli német dalegylet u. n. „Heitere Liedertafel”-t rendez, mely évenként kitűnő sikert szokott aratni. Késztelen, hogy az idén is. Mint értesülünk, travestia tárgyát többek között lapunknak a Gewerbevereinről hozott híre is fogja képezni. Örvendünk neki, mert

